

Font de Cal Ros

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Font que neix en una clotada a sota de Puigventós a l'est de cal Ris al costat dels prats i camí de Vilella.
Emplaçament	Pista de Berta a Cal Ros (2 km) seguir pel camí de davant de la casa al costat del camí (carrera)
Alçada:	1113,8
Coordenades:	
Latitud:	42.2493
Longitud:	1.80088
UTM Est (X):	401080
UTM Nord (Y):	4678152

Classificació

Número de fitxa	08093 - 198
Àmbit:	Patrimoni natural
Tipologia	Zona d'interès
Estil / època:	Medieval Modern
Segle	X-XIX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	En ús i emprada com a font de la casa ja que és un punt d'aigua important
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Llei 37/1966 de 31 de maig; Llei 6/1982 de 6 de maig; Decret 353/1983
Accés	Obert
Ús actual:	Altres
Titularitat	Privada
Titular:	08092A007000200000YQ

Fitxes associades:

[Corts de porcs de Cal Ros](#)

[Colomar de Cal Ros](#)

[Balma de Cal Ros](#)

Descripció

Font o surgència natural que neix al costat de l'antic camí ral de Vilella en un clot que hi ha entre la balma i roca de Cal Ros i la vessant oest del Puigventós en un indret obac. La font és aprofitada per a fer zona d'abeurada al costat del camí i està equipada d'un abeurador per al bestiar. Font que sorgeix gràcies a les característiques del terreny càrstic que afavoreix l'aparició de fonts i aqüífers naturals com seria el cas de la present.

Observacions:

Font que encara està en ús i que des de sempre havia estat el principal punt d'aigua per a abastir la casa. La presència d'abundants fonts i torrents en la zona de cal Ros va propiciar que fos una zona explotada des de molt antic per a pastures i conreu de regadius. Aquesta característica i el fet d'estar arrecerat i protegit de les inclemències del temps provocava que fos una de les millors terres del terme apta per als conreus seguida del Clot del Pou i Coll de la Bena. Aquest element explicaria que els masos més antics del terme es trobessin en aquestes terres (Mas Espunya, mas Asen, Over, mas Coll i mas Carbonell). Martín; E. 2005 i que el lloc es denominés a "Paradís".

Història

La història d'aquest mas va molt lligada als masos de Castell i Espunya, esmentats a les fitxes 191 i 192. De fet la seva proximitat geogràfica entre uns i altres fa que es confonguin. Segons E. Martín (Martín, E; 2005. Annex 20) el mas campà és documentat per primera vegada el 1661. es tracta d'un cognom molt arrelat a Gisclareny, especialment al llarg del segle XVII i XVIII on es convertiren en una de les famílies de més prestigi del terme. Consta que Tomas Ros, presbiter de Bagà en fa donació a la comunitat de preveres de la parròquia de Sant Esteve de Bagà (Martín, E; 2005). Consta que el 1665 Antoni i Joan Campà paguen censos pel mas Llitjós (Cal Vaqué) i també pel mas de Querforadat (mas Espunya o castell) i Rocadecans. Posteriorment el 1703 el procurador del senyor de les baronies fa un establiment a favor de Joan Campà en un camp de cinc jornals en terres properes a Sant Miquel de Turbians. Val a dir que els senyors de les baronies moltes vegades segons E. Martín confonien el mas Campà amb l'anterior mas castell ja que si en la compra del mas Castell el 1758 per part dels Bover del Puig esmenta que abans era el mas Espunya que afrontava amb les terres del mas Ros (RHB. 1781). Per contra el document de compra del mas Ros per part dels Bover ens cita que abans era el mas Espunya i mas Quer (RHB.1781). Val a dir que aquest mas també era conegut com a mas Barbarroja segons un document del Registre de les Hipotecas de Berga datat de 1781. Segons Martín aquesta confusió es deu a que els Bover unificaren els dos masos (Espunya o Castell i mas Campà en un de sol). De fet és en el cadastre de 1776 quant més referències trobem dels Campà al terme de Gisclareny no sols en aquest mas sinó en molts altres (Mas Llitjós de Vilella el 1749, Joan Campà a cal Rabost el 1768 i el 1776 a Cal Ralé. El cadastre identifica el mas campà amb la casa núm. 68 Com una de les cases que més pagaven al terme. Estava a mans de Pere Campà, posseïa 2, 3 i 4 cases i pagava 4 lliures i 2 sous de cadastre personal, 7 lliures, 3 sous i 2 diners de cadastre reial i 11 lliures, 8 sous i 8 diners de caps de bestiar. (AHG.cadastre 1776). Posteriorment la casa arran del matrimoni de Rosa Bover amb Josep Vilella de Brocà el 1831 passa a mans d'aquesta família hizendada de Brocà. Així en l'amillament de 1863 (ACA. Llibrets de compliment Pasqual, amillament de 1863) la casa està a mans de Domingo

Camprubí habitada per 6 persones majors de 7 anys i amb un pagament de 1356 rals de contribució rural, 72 d'urbana i 1428 per a caps de bestiar. La casa va sobreviure el flux migrador de 1900 i encara està habitada pels Camprubí de Bagà.

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS(1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p-71,200. CABALLÈ I CANTALAPIEDRA, F (1996). Les tres-centes cases de Giscareny. Columna Albí. P.43. GENERALITAT DE CATALUNYA. Inventari de Patrimoni Arquitectònic. Fixa núm. 3351
MARTIN, E (2005). Una mirada sobre la història de Gsclareny. P. 55. SERRA i VILARÓ , J (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Llibres. III DDAA (2007) Catàleg específic de masies i cases rurals de Gisclareny.Fixa núm. 10 Annex a la normativa.(dades històriques a les masies incloses); AHG.Cadaastre de 1776. ACA:Llibrets de compliment Pasqual. Amillament de 1863. Extret de Martín, E; 2005. Annex 20. ACBR. Registre Hipoteques de 1781.

